

Błażej Muzolf

Racibórz, woj. katowickie. Zamek na Ostrogu

Informator Archeologiczny : badania 20, 195

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RACIBÓRZ
woj. katowickie
zamek na Ostrogu

PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwa-
torska
Oddział Łódź

Badania prowadził mgr Błażej Musolf. Finansuje WKZ w
Katowicach. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośred-
niowieczne i zamek murowany XIII-XX w.

Badania skoncentrowano przy budynku bramnym, kaplicy zamkowej oraz wschodnim domu mieszkalnym zamku.

W wyniku badań wyznaczono przebieg wału grodu z XIII w. od strony wschodniej. U jego podnóża od wewnątrz grodu uchwycono fragmentarycznie zabudowę zrębową.

Wstępnie stwierdzono istnienie pod obecnym budynkiem bramnym, fundamentów starszej wieży bramnej, która współistniała z wałami drewniano-ziemnymi od ok. poł. XIII w. po przełom XIII i XIV w.

W drugim etapie rozbudowy umocnień murowanych powstały mury obwodowe. W trakcie ich powstawania starsza budowla bramna została częściowo rozebrana, a na jej fundamentach wystawiono długi budynek bramny /zbliżony rozmiarami i lokalizacją do dzisiejszego/ złączony z murami obwodowymi. Wschodnia partia tego budynku została posadowiona w starej fosie grodu co doprowadziło do jego przesłania i obsunięcia się w dół. Katastrofa ta była powodem jego częściowego rozebrania i odbudowy w zbliżonym kształcie. Wstępnie datujemy tę katastrofę i odbudowę na koniec XIV w.

Trudno już na obecnym etapie badań zgodzić się z twierdzeniami w literaturze, iż mury obwodowe zamku powstawały jeszcze w XVI w. Wszystko wskazuje, że pełen obwód murów głównych powstał na przełomie XIII i XIV w. Jedynie druga linia niskich murów przesłaniających powstała w końcu wieku XV bądź na pocz. wieku XVI.

Stwierdzono również ostatecznie, iż obecna bryła kaplicy zamkowej jest o pół przęsła /zachodniego/ krótsza niż pierwotna powstała po 1288 r. Na obecnym etapie badań można już ponad wszelką wątpliwość zrekonstruować jej formę jako kaplicę dwupoziomową + poziom grzebalny poniżej dolnego kościoła. Odsłonięte elementy konstrukcyjne pozwalają na dokładne wyznaczenie poziomów obu kościołów. Dolny kościół miał wysokość ok. 3,5 m i trzy prostokątne przęsła o sklepieniach wspartych na wspornikach. Również wydaje się uzasadnionym przyjąć, iż kaplica po 1288 r. wykorzystuje fragmenty starszej budowli murowanej zwłaszcza w jej południowo-wschodnich partiach.

Badania sondażowe w obecnych piwnicach pod budynkiem mieszkalnym zamku nakazują przyjąć, iż piwnice zostały pogłębione w stosunku do pierwotnych. Obecnie pomieszczenia piwniczne były jedynie częściowo poniżej poziomu gruntu w okresie XIV-XV w. Ze względu na częściowe zniszczenie stratygrafii wewnątrz piwnic, trudno datować podziały wewnętrzne, robią one wrażenie wtórnych w stosunku do ścian dźwigich. Na obecnym etapie badań możemy stwierdzić, iż badany obecnie budynek mieszkalny /główny?/ został dostawiony do muru obwodowego.

wśród wydobytych materiałów ruchomych na uwagę zasługują fragmenty żeber sklepiennych, fragmenty obramień okiennych oraz duży fragment silnie profilowanej najpewniej belki nadprożnej późnogotyckiego portalu /bądź obramienia okiennego/, jak i fragmenty naczyń morawskich: glazowanych i typu Loatica.

RAWA MAZOWIECKA
woj. skierniewickie
Stanowisko 1

Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków
w Skierniewicach

Pracami kierował dr Zbigniew Lechowicz - autor sprawozdania. Finansował WKZ Skierniewice. Pierwszy sezon badań. Grodzisko średniowieczne. Gród kasztelański ?? /?/ Siedziba książęca ??/.